

سحر سلطانی جنابی
مشاور مدیریت

مسئولیت پذیری فرا تر از چارچوب های کلیشه ای

نشریه تدبیر تلاش دارد با اختصاص بخش ویژه ای با عنوان "برنامه مسئولیت اجتماعی سازمان ها" با استفاده از تجربه سازمان های پیش آهنگ ملی و استانداردها و مدل های بین المللی به ترویج این مفهوم در سازمان های ایرانی بپردازد تا بستر مناسبی برای ورود و رشد سازمان ها به سمت بلوغ سازمانی پیشرو و سرآمد در این حوزه فراهم شود. در این راستا، از متخصصان و علاقه مندان به این حوزه دعوت می شود تجربیات و دستاوردها و نیز علاقه مندی به همکاری و مشارکت خود را در این برنامه به آدرس CSR@imi.ir ارسال کنند.

مسئولیت اجتماعی در استراتژی و فعالیت های روزمره (در طیف گسترده ای از توسعه قرار می گیرند. یک سر طیف سازمان هایی هستند که مسئولیت پذیر نیستند و سر دیگر سازمان هایی هستند که عملیات خود را با لحاظ کردن تأثیرات زیست محیطی، اقتصادی و اجتماعی طراحی کرده و انجام می دهند و مسئولیت پذیری را فراتر از چارچوب های کلیشه ای و سنتی آن می دانند. البته بیشتر سازمان ها جایی بین این دو نقطه قرار دارند.

مسئولیت پذیری شرکتی یا همان پایداری یک ویژگی بارز در کسب و کار و موضوع مهمی در تئوری های اخلاق کسب و کار، عملکرد اجتماعی شرکت، شهروند جهانی و مدیریت ذینفعان است و یکی از ابزارهای آن "گزارش پایداری" است. البته گزارش پایداری نیز در حال تغییر و تحول است، گرچه نرخ رشد آن همچنان بالا است و هر ساله شاهد تدوین گزارش های بسیار خوبی توسط سازمان ها هستیم اما تهیه چنین گزارشاتی میدل به یک چالش جدی شده است. زیرا زمان آن فرا رسیده است که سازمان ها نیت واقعی خود را از تهیه چنین گزارش های تاثیر گذار بیان کنند.

تحقیقات نشان می دهد در اکثر سازمان ها این مدیران مالی هستند که تمایل به تدوین و یکپارچگی چنین گزارش هایی دارند. اطلاعات حاصل از تدوین دقیق گزارش های پایداری می تواند ابزار قابل اعتمادی در تصمیم سازی باشد. اما نیل به این مقصود نیازمند تعریف زنجیره ارزش و ارزش افزوده سازمان در ۵ مرحله زیر است:

- ۱- شناسایی ارزش واقعی داده های گزارش
- ۲- تعریف یک فرایند روشن و دقیق برای گزارش دهی و تعیین واحد سازمانی مسئول برای انجام آن
- ۳- تعریف نقش و تعهدات همه واحدها در تهیه گزارش
- ۴- تسهیل و شفاف سازی ارتباطات درون سازمانی و ایجاد تعهد زمانی، هدفمندی مشارکت همه واحدهای سازمانی
- ۵- کسب اطمینان از صحت خروجی های گزارش و آماده سازی آن ها برای استفاده در گزارش دور بعدی (همراه با اصلاح فرایند)

شرکت ها در اقصی نقاط جهان با چالش جدیدی دست و پنجه نرم می کنند که همان برآوردن نیازهای نسل امروز بدون از بین بردن توان نسل های بعدی در رفع نیازهایشان است. سازمان ها می بایست شیوه های تولیدی خود را با توجه به جنبه های مسئولیت اجتماعی تعریف و پیاده کنند و همواره برآثر آن بر جامعه و محیط زیست توجه داشته باشند. همچنین از سازمان ها خواسته می شود که اصول پایداری را در کسب و کار خود لحاظ کنند.

پایداری در واقع به فعالیت هایی از اجتماع و سازمان اشاره دارد که داوطلبانه بوده و نشان دهنده ملاحظات زیست محیطی و اجتماعی یک کسب و کار در عملیات تولید و تعامل با سهامداران است. دیگر نمی توان پذیرفت که یک شرکت فعالیت های اقتصادی خود را فارغ از تأثیرات آن بر سایر سهامداران مدیریت کند. یک شرکت باید توجه خود را همزمان هم بر بهبود تولید و هم بر بهبود موقعیت خود به عنوان یک شهروند مسئول معطوف کند. روندهای جهانی نشان می دهد که شرکت ها برای نیل به این مقصود باید چارچوب ها، قوانین و مدل های کسب و کار خود را بر اساس سود سازمانی و منافع عمومی و تعهدات و الزامات مالی تنظیم کنند.

برای بهبود وضعیت کنونی، سازمان های مسئول دائماً اهداف کارهای کوتاه مدت و بلند مدت خود را بازبینی می کنند تا یک گام جلوتر از چالش ها حرکت کنند و از سرعت تغییرات پیشی گیرند. به علاوه، تغییر پیچیده و درخور توجه ای در تعریف "ارتباط ذی نفعان محلی با سازمان" رخ داده است. کیفیت ارتباط سازمان با ذینفعان کلیدی، مثل کارکنان، مشتریان، سرمایه گذاران، تأمین کنندگان سازمان ها و ارگان های دولتی و رسمی، فعالان و احزاب، در موفقیت و همچنین توان سازمان در پاسخگویی به شرایط رقابتی و الزامات مسئولیت اجتماعی تأثیر بسزایی دارد. شرکت های ملی و بین المللی نیازمند تغییرات اساسی هستند و این تغییر در درجه نخست نیازمند رویکرد توسعه پایدار و سپس رهبری متعهد سازمانی است. همچنین سازمان ها دامنه گسترده ای از استراتژی ها را برای برآوردن نیازهای اجتماعی و زیست محیطی کسب و کار خود به کار می گیرند. سازمان ها (بسته به عمق و میزان یکپارچگی رویکرد